

Dosarul nr.3ra-177/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (T. Avasiloaie)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A.Minciuna, V.Negru, E.Palanciuc)

Î N C H E I E R E

24 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de notarul Culava Diana,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de notarul Diana Culava împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea
deciziei nr. 119/739 din 26.04.2018 asupra cazului de încălcare a legislației,
împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 iulie 2018, notarul Diana Culava a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea deciziei nr. 119/739 din
26.04.2018 asupra cazului de încălcare a legislației.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 02 aprilie 2018, la sediul biroului
notarului Diana Culava, s-au prezentat inspectorii fiscali Cristina Alexei și Vladislav
Gavajuc, pentru efectuarea controlului fiscal la fața locului - verificare tematică.
Inspectorii fiscali au informat notarul că urmează a fi efectuată verificarea tematică
privind respectarea prevederilor art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1216 din 03.12.1992
privind taxa de stat și anume achitarea de către cetățeni a taxei de stat. Concomitent au
solicitat prezentarea de către notar spre examinare a Registrelor actelor notariale pe anii
2014-2018, actelor notariale și a documentelor care atestă achitarea taxei de stat.

Respectiv, documentele care atestă achitarea taxei de stat pe anii 2014-2018 au
fost prezentate inspectorilor, iar Registrele actelor notariale, nu au putut fi prezentate
inspectorilor pentru examinare, dat fiind faptul că, inspectorii fiscali nu au dreptul de
acces în arhiva notarială care este proprietatea statului și se află în încăperea special
amenajată la sediul biroului, dotată pentru păstrarea actelor unde accesul terților este

strict interzis conform art. 36 al Legii nr. 69 din 14.04.2016 Cu privire la organizarea activității notarilor.

La 03 aprilie 2018, în adresa biroului, a parvenit citația de la Serviciul Fiscal de Stat seria D №176012 din 03.04.2018 prin care s-a invitat notarul pe data de 06 aprilie 2019, la sediul Direcției Generale administrare fiscală mun. Chișinău, DCFPO nr.4, cu originalele Registrelor actelor notariale, dosarelor succesoriale deschise și actele notariale etc.

Studiind citația parvenită de la Serviciul Fiscal de Stat seria D №176012 din 03.04.2018, în calitate de notar a constatat că citația nu poate fi executată de către ea, dat fiind faptul că contravine art. 7 și art. 36 din Legea nr. 69 din 14.04.2016 Cu privire la organizarea activității notarilor, iar originalele registrelor actelor notariale, dosarele succesoriale deschise și originalele actelor notariale nu pot fi scoase din arhiva notarială și transportate la Serviciul Fiscal, în baza unei citații.

La 06 aprilie 2018, la sediul biroului notarial s-a prezentat inspectorul fiscal Cristina Alexei, care a solicitat explicații notarului pentru neîndeplinirea citației seria D №176012 din 03.04.2018 și a întocmit la față locului Actul de control fiscal prin verificare tematică nr.5 - 686963 din 06.04.2018, prin care a stabilit că de către notar au fost încălcate prevederile art. 8 alin. (2) lit. f) din Codul fiscal prin neprezentarea actelor notariale necesare pentru efectuarea controlului, notarul bazându-se pe art. 7 și art. 36 al Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016 Cu privire la organizarea activității notarilor.

Actul de control a fost primit prin intermediul Oficiului Poștal la data de 23 aprilie 2018 și tot la data de 23 aprilie 2018 a fost primită prin intermediul Oficiului Poștal, citația seria C №106381 din 17 aprilie 2018 privind examinarea cazului de încălcare a legislației, prin care notarul a fost invitat la examinarea cazului de încălcare fiscală.

La examinarea cazului de încălcare fiscală notarul Diana Culava nu a participat din motivul că conform Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017, actul normativ care caracter obligatoriu, iar prevederile actului normativ sunt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sânt impuse prin forța de constrângere a statului, considerând că Serviciul Fiscal de Stat va respecta prevederile Legii nr.69 din 14.04.2016 Cu privire la organizarea activității notarilor, va clarifica multilateral cazul și va stabili că notarul a acționat conform Legii nr.69 din 14 aprilie 2016 și nu a avut loc nici o încălcare fiscală.

Astfel, Serviciul Fiscal de Stat studiind actul de control a ignorat prevederile Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016, iar la data de 26.04.2018 a emis decizia nr. 119/739 din 26.04.2018 prin care a stabilit că, de către notarul Diana Culava, a fost încălcat art. 8 alin.(2) lit. f) din Codul fiscal, prin neprezentarea la prima cerere a persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor cu atribuții de administrare fiscală a actelor notariale și a registrelor notariale pentru perioada 01.01.2014 - 28.02.2018 și a stabilit că notarul a săvârșit încălcare fiscală și urmează să răspundă conform art. 253 alin. (1) din Codul fiscal, pentru împiedicarea controlului fiscal prin neasigurarea accesului în încăperile de producție, în depozite, în locurile de păstrare a bunurilor, în spațiile comerciale și în spațiile cu o altă destinație, prin neprezentarea de explicații, date, informații și documente, necesare Serviciului Fiscal de Stat, asupra problemelor care apar în timpul

controlului, prin alte acțiuni sau inacțiune, aplicând notarului amendă de 5000 de lei, Serviciul Fiscal de Stat a considerat că prevederile art. 3, art. 4, art. 7 și art. 36 din Legea nr. 69 din 14.04.2016 nu sunt circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art. 267 și art. 268 din Codul fiscal, notarul Diana Culava a inițiat procedura prealabilă, astfel decizia nr.119/739 din 26 aprilie 2018, a fost contestată la data de 14 mai 2018, iar la 21 iunie 2018 în adresa biroului cu aviz recomandat a parvenit decizia nr.198 din 14 iunie 2018 emisă pe marginea contestației împotriva deciziei nr.119/739 din 26 aprilie 2018, prin care a fost respinsă contestația depusă ca neîntemeiată și menținută decizia nr. 119/739 din 26.04.2018.

Consideră că, nu a făcut nici o încălcare fiscală, acționând și respectând art. 7 și art. 36 din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016.

A solicitat anularea deciziei nr. 119/739 emisă la 26.04.2018 de Serviciul Fiscal de Stat asupra cazului de încălcare a legislației comisă de notarul Diana Culava.

Prin hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către notarul Diana Culava împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea deciziei nr. 119/739 din 26.04.2018 asupra cazului de încălcare a legislației (f. d. 84).

La 12 iunie 2020, notarul Diana Culava, a depus apel nemotivat, iar la 07 iulie 2020 a depus apel motivat împotriva hotărârii din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei decizii noi privind admiterea acțiunii.

Prin decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de notarul Diana Culava împotriva hotărârii din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a specificat, că prin prisma art. 7 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14.04.2016, notarul Diana Culava, în timpul controlului fiscal, prin lege era obligată să prezinte registrele actelor notariale și actele notariale la solicitarea inspectorilor fiscali, ceea ce nu a respectat, ignorând prevederile legii citate, fapt constatat atât prin actele de control menționate, cât și prin decizia emisă.

La fel, Colegiul a reținut prevederile art. 38 lit. a) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14.04.2016, care indică că, pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar se achită taxa de stat, în cazurile prevăzute de lege, care se face venit la bugetul de stat, iar art. 31 din Legea cu privire la notariat nr.1453 din 08.11.2002 (în vigoare la momentul emiterii actului contestat), indică că, cuantumul taxei de stat se stabilește de lege și nu poate fi modificat. Taxa de stat se încasează obligatoriu pentru serviciile notariale prestate de către toate persoanele care desfășoară activitate notarială. Art. 7 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14.04.2016, prevede că, informații cu privire la actele notariale îndeplinite se pun la dispoziția Serviciului Fiscal de Stat.

Astfel, Colegiul a conchis ca fiind justă concluzia instanței de fond privind temeinicia aplicării amenzii notarului în mărime de 5 000 de lei, pentru împiedicarea

controlului fiscal prin neprezentarea la prima cerere, a actelor și registrelor notariale necesare Serviciului Fiscal de Stat, pentru efectuarea controlului fiscal, conform prevederilor art. 253 alin. (1) din Codul fiscal, pentru ignorarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. f) din Codul fiscal, prin neprezentarea la prima cerere persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor cu atribuții de administrare fiscală a actelor și a registrelor notariale pentru perioada 01.01.2014 - 28.02.2018.

De asemenea, instanța de apel a respins și argumentul apelantului precum că, inspectorii fiscali neîntemeiat au solicitat prezentarea de către notar spre examinare a Registrelor actelor notariale pe anii 2014-2018, actelor notariale și a documentelor care atestă achitarea taxei de stat. Or, art. 132⁴ pct.2 din Codul fiscal, prevede că, Serviciul Fiscal de Stat îndeplinește administrarea, conform legii, a impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa, inclusiv expunerea poziției oficiale a Serviciului Fiscal de Stat referitoare la aplicarea legislației fiscale, iar art. 133 alin. (2) pct. 14) și pct.29 din același cod, indică că, în realizarea funcțiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat, are următoarele atribuții în domeniul administrării fiscale: - efectuează controlul fiscal, examinează cazurile de încălcare fiscală, aplică sancțiuni fiscale și emite acte administrative în scopul aplicării prezentului cod; - asigură aplicarea legislației fiscale în domeniul impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa.

Corespunzător, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a concluzionat că, decizia emisă de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost emisă cu respectarea legislației în vigoare, competenței și procedurii.

La 27 noiembrie 2020, conform ștampilei de pe plicul poștal (f.d.145), notarul Culova Diana a depus recurs nemotivat, iar la 15 ianuarie 2021 prin poșta electronică a depus recurs motivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei decizii noi prin care să fie anulată decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 119/739 din 26.04.2018 asupra cazului de încălcare a legislației.

În motivarea recursului, notarul Diana Culava a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat eronat normele de drept material, deoarece a egalat calitatea de notar a Dianei Culava cu cea de contribuabil persoană fizică Culava Diana, bazându-se exclusiv pe prevederile Codului fiscal, în cazul verificării și atragerii la răspundere.

Ținând cont de cele stipulate în nota informativă la proiectul Legii cu privire la organizarea activității notarilor din 2016, recurentul consideră că instanța urma să verifice la cine a fost efectuat controlul fiscal, la liberul profesionist sau la notar exponent al puterii de stat. Urma să clarifice a cui sunt actele verificate - a liberului profesionist sau a statului, și ulterior după clarificarea acestei situații urma să afle cum are loc răspunderea notarului exponent al puterii de stat ca contribuabil conform art. 8 alin.(1) lit. f) din Codul fiscal or, în temeiul art. 64 lit. d) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016.

Recurentul susține că instanța de apel a stabilit că notarul Culava Diana, prin lege era obligată să prezinte registrele actelor notariale și actele notariale la solicitarea

inspectorilor fiscali, ceea ce nu a respectat, ignorând prevederile Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, fapt constatat atât prin actele de control menționate, cât și prin decizia emisă, bazându-se pe art. 7 alin. (2) lit. e) și art. 11 lit. f) și j) din legea nominalizată.

Prin urmare, atât actul de control fiscal 5-686963 din 06.04.2018 cât și decizia nr. 119/793 din 26.04.2018 asupra cazului de încălcare fiscală și decizia nr. 198 din 14.06.2018 emisă pe marginea contestației împotriva Deciziei nr. 119/739 din 26.04.2018 nu stipulează careva încălcări a Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, dar numai a Codului fiscal, astfel că atât instanța de apel cât și instanța de fond urmau să aplice doar Codul fiscal – examinând notarul Culava Diana în calitate contribuabil potrivit art. 8 Codul fiscal.

În asemenea circumstanțe, menționează că instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 7 alin.(2) lit. e) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016 întrucât urma a fi clarificat ce se are în vedere prin informații cu privire la actele notariale, explicația regăsindu-se în art.7 și art. 3 din aceeași lege.

A solicitat casarea integrală a deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi prin care să fie anulată decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 119/739 din 26.04.2018 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de notarul Diana Culava.

Curtea Supremă de Justiție la 19 ianuarie 2021, a expediat Serviciului Fiscal de Stat, Direcția administrare Fiscală mun. Chișinău pentru notificare copia recursului depus de notarul Culava Diana, cu explicarea dreptului de a depune referință.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 04 noiembrie 2020, fiind recepționată de către recurent la 17 decembrie 2020.

Prin urmare, notarul Culava Diana, exercitând dreptul de atac în termen, la 27 noiembrie 2020 a depus recurs nemotivat, ulterior la 15 ianuarie 2021 (prin poșta electronică) a depus recurs motivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și

procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de notarul Culava Diana, este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de notarul Culava Diana, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh